

kiszabadult, a kimondhatatlanság kínja cselekvésre vált. A szeretet nem egyéb, mint a kimondhatatlannak cselekvés általi kimondása. A cselekvés abszolút beszéd, de az abszolút beszéd szükségképp a szeretetet mondja. Az ellenállhatatlan benyomást, melyet az életmű kelt, s amely azt sugallja, hogy Karinthy mindig egyazon magot írja körül – éppen az igazolja, hogy e mag mint gondolati mag a műben nem kereshető vissza: kimondódásával maradéktalanul szétosztódott. Ama gigászi közepszer mint a közvetítés felszámolója, s ezzel a közvetítés maga mint a közvetítendő illúziója lepleződik le. A Közép, ahol Karinthy irodalomtagadóként állt, felperzseli önmaga körül mindazt, aminek maga volt a közepe. Ami az ébredés után immár hiteles valóságként a színen marad, az személytelenség és szeretet elemezhetetlen azonossága.

1993

Pacskovszki Zsolt

ANZIKSZ

Már minden utas felszállt, a vonat ajtajai bezárultak; ahogy futott a peronon, egy lány ugrott az útjába, és aggodalmasan az arcába suttogott valamit. A vörös hajú csaposlány volt a Casablanca bárból; „Vigyázz!”, kiáltott rá, idegesen félretolta, és rohant volna tovább, a beton azonban egyszerre csak berogyott alatta, és egy föld alatti, zubogó hangokkal teli járatban találta magát. Hallotta, hogy fent elindítják a vonatot, „Várjanak! Várjanak még...”, ismételte erőtlenül – a kezét végigsúrolta egy hideg, szőrös test, „Egy patkány...” Az állat ráemelte fekete szemét, majd oldalra bökött az orrával, mint-ha a kijáratot szeretné megmutatni neki. Hálásan bólintott; ahogy azonban el akart iszkolni a sötétben, egy éles kődarab

Ábel lassan húzta félre a fotóautomata vörösös függönyét.

Reggeledett, az égbolt, mintha lebetonozták volna az éjszaka leple alatt, nehéz volt, és mindenütt, kelet felé is sárszínű, az utcai lámpák bágyadtan világítottak, a neonreklámok sápadoztak, csupán a zaj erősödött észrevehetően, és töltötte meg mozgással az elkedvetlenítő szürkéséget, fekete taxik és „TAKE CARE WITH SEX” feliratú buszok zaja. Görcsölt a gyomra; ahogy egy falnak vetette a hátát, hogy nagyokat lélegezve összeszedje kicsit magát, valaki odalépett hozzá. Egy nyurga alak állt előtte, a lábán kopott bakancs, a haja méregzöldre festve. Ábel meg sem várta, hogy megszólaljon, odatartotta eléje gyűrött Benson & Hedges-es dobozát: az alak kihúzott egy szál cigarettát, majd egy fémpénzt nyomott a markába. Húsz penny... Fáradtan, ásítózva indult tovább. A zsebében lapuló hatvan pennyvel együtt ez már nyolcvan penny: éppen elegendő arra, hogy vegyen egy forró kávé a King's Crosson, a maradékból pedig befizesse magát a mosdóba, és megtisztalkodjon, megborotválkozzon... (Egy műanyag nyeles zselettet, egy fogkefét meg egy tubus fogkrémet mindig a kabátja zsebében hordott.)

A pályaudvar épülete előtt, a hűvös köre telepedve itta meg a kávé, az utolsó cigarettáját gyújtva meg hozzá. Az embereket, a reggeli arcokat bámulta, és hamarosan

egy tömzsi, walkmant hallgató férfira figyelt fel, aki sántikálva közeledett feléje, majd meglepetésére szó nélkül leült melléje, és szorosan, zavarbaejtően szorosan a vállának nyomta a vállát. Mit akar tőle? Nem látszott *melegnek* – de akkor? Egyszerűen csak fél? Ábel idegesen húzódott odébb, és amikor a férfi követte, felpattant, hogy messzebb, egy szeméttartó mellett kortyolja ki az utolsó cseppeket a pohárból, már nem ereszkedve vissza a földre.

Az ég alig lett világosabb. Nehézkés léptekkel gyalogolt a járdákon, a folyó irányába tartva; a járókelők, a „viaszbabaarcok” diszkrétan elfordították a fejüket. Ismét eszébe jutott a szőke, alkoholista nő, az utolsó emberi lény, aki megajándékozta egy „kegyelemmosollyal” napokkal azelőtt, egy külvárosi sörözőben. Elöl két foga hiányzott, a keze ráncos volt, és a ruhájából iszapszag áradt...

Az elhagyatott Temze-part, a veszteglő hajók. Szemerkélni kezdett az eső. Még mindig nem tudta eldönteni, mit kezdjen magával, mit kezdjen ezzel az újabb nappal, amikor hirtelen egy kék pulóveros lányra lett figyelmes, aki bizonytalanul forgolódott tőle nem messze: a hidakat, az épületeket vizsgálgatta, majd a szeméhez emelte a fényképezőgépét, és készített néhány fotót a Blackfriars Bridge-ről. Ábel a gépet méregette; nekítámaszkodott a kő mellvédnek, majd látva, hogy a lány az ő irányába indul el, lehajolt, és gyorsan kibontotta az egyik cipőfűzőjét. Lassan kötötte meg újra – a pulóver végre elhaladt mellette.

Félt attól, hogy a lány megérzi a hátában a jelenlétét, és hátra fog fordulni, de az csupán előre meg jobbra, a folyó felé tekingetett, és néha a vállához nyúlt, hogy megigazítsa rajta tarka rongyokból varrt, kicsi hátzísákja pántját vagy a fényképezőgép szíját. Karcsú volt, sűrű, fekete haja szétomlott a vállán, bő szoknyája pedig időnként odacsipődött a combja közé, megfeszült, és kirajzolta formás derekát. Francia lehet? Esetleg svájci? ... A távolság lassan csökkent közöttük. Ábel mélyeket lélegezve igyekezett elnyomni magában a nyugtalanságot. De hát az egész csak egy pillanat műve, csupán egy rövid pillanata: letépi a válláról a szíját, átrohan, átkigyózik az úttesten a járművek között, és már el is nyelte egy utca, már el is tűnt valamerre a Holborn Circus irányában... már el is tűnt... csak egy mozdulat... csak egy... most!...

A lány összerázkódott, és hátra, a mellvéd felé ugrott ijedtében.

– Bocsáss meg... – Ábel visszahúzta, a háta mögé dugta a kezét. – Én... én csak... Meghívhatlak egy kávéra?

A lány zihálva lélegzett, a haját turkálta; az arcára erőltetett mosoly ült ki. – Nem hiszem, hogy most belefér az időmbe. – A karórájára pillantott: – Hamarosan haza kell mennem. Egy kislányra vigyázok itt.

Ábel a járdához próbálta szorítani meg-megremegő lábát; csak a másodperc egy-egy töredékéig birt a sötétbarna szempárba nézni. – Baby-sitter vagy? – szólalt meg félénken. – Az nem lehet itt könnyű. Gondolom, neked is pórázni kell rá rakni, ha sétálni mentek...

– Hogy? – A lány csodálkozva nézett rá, a szája szétnyílt, majd egy darabig némán mozgott. – Te... – kockáztatta meg – szintén külföldi vagy?

– Furcsa szokás, nem? – (Létezik ez? Létezik, hogy azt hiszi: *csupán a vállát akarta megérinteni?*...) – Én már egy éve itt élek, és...

A lány bizonytalanul összeharapta a száját. – Nem tudom... Na jó. Ha gondold, megadom a számomat, és talán a hétvégén... – Töltőtollat és egy füzetet szedett elő a hátzísákból, amelyet először a mellvédre akart rakni, végül azonban, némi habozás után Ábel felé nyújtotta: – Megfognád egy pillanatra? És ezt is...

Ábel a folyó felé fordult; a gép szíját a kezére csavarta.

A párálló vízbe olvadó esőcseppek. Egy tömzsi, fehér hajó araszolgat felfelé, a sodrásnak feszülve, egy fekete csövön át füstöt pöfögget a levegőbe... Az autók, a buszok lármája. A megrepedt ablak a szobában, a piszkos takaróval leterített ágy. „Ne haragudj, amiért rendetlenség van. De megint nem volt kedvem hazajönni, és egy fotóautomatában... – Miért haragudnék? Én...” Ölelések, a gyönyör sikolyai. Még mindig ír. Milyen szép a keze. Csak egy mozdulat volna

Erőszakosan nyomkodta a csengőgombot, toporgott, a száját harapdálta. Hosszú percek múltán végre kinyílt az ajtó: egy magas, sovány néger lány állt előtte, eltartva magától az egyik kezét, amelyen körömlakk száradt; a lakás mélyéből Janis Joplin orrhangja szűrődött ki a folyosóra. – Megengeded? – Befúrta magát az ajtón, egyenesen a nappaliba sietett, és ott nyugtalanul fel-alá kezdett járkálni.

– Norman nem kelt még fel?

– Kint ül a vécén.

– Régóta? – Egy ezüstös csokoládépapírt emelt fel az asztalról, gombóccá gyúrte, és idegesen a földre pöckölte.

– Nem tudom. Biztosan van már úgy negyedórája. A barátja vagy? – A lány a szónyegre heveredett, a hasára fordult, és belemártotta az ecsetet a körömlakkos üvegbe;

– Ha kérsz, van még egy kis Extasy tegnapról.

– Köszönöm, de... Na, végre...

Ábel türelmetlenül, izgatottan nyomta oda a fényképezőgépet Norman elé, aki szórakozott arccal, füttyörészve lépett be a szobába.

– NIKON? – Elvette a gépet, felhúzta, a blendéjét vizsgálgatta, majd a szeméhez emelte, Ábelra irányítva a lensét. – Majdnem ellőtte az egész filmet. Mindjárt előhívom.

– Most?

– Miért? Sietsz valahová?

– De megveszed?

– Majd utána megbeszéljük. – Norman elsütötte a gépet, rákacsintott, és eltűnt a sötétkamra ajtaja mögött.

A néger lány időközben végzett a kisujjával is, és most óvatosan fújogatta a körmeit. – Nem adod rá egy kicsit a hangot? – vetett egy pillantást alulról Ábelra.

Ábel becsukta a szemét, összeszorította a fogait... fáradtan engedelmeskedett, aztán odaszédelt az ablakhoz, és amilyen erősen csak bírta, nekinyomta a homlokát a hűvös üveglapnak:

Oh Lord, won't you buy me a colour TV?

kövek... Kövek, ameddig a szem ellát. Valahol közöttük parányi fekete pont: egy lány. Kétségbeesetten járkál fel-alá, nem tudja, mit csináljon, kihez forduljon, már úton kellene lennie a kislány felé... A percek múlnak... egy kéz fogja meg hátulról a könyökét... összerendez:

– Az eleje nem London. Csak egy-két képet csinált itt. – Norman állt mellette, a fény felé tartva a nedves filmtekereszt. – Megnézed?

– Csak ha megmondod, hogy kell-e.

– Tíz font. – Norman a kezébe nyomta a filmet. – Na jó, tizenkettő.

Ábel sóhajtván fordult vissza az ablak felé.

A saját mosolytalan, elgyötört arca

a Dominikánusok hidja, a Temze

egy utcai pénzváltó: az üveglablak mögött a pultra borulva alszik a fehér inges alkalmazott

egy hosszú hajú fiú (lány?) befelé tolja egy OFF-LICENCE ajtaját, a lábát félig eltakarja egy elsuhanó fekete taxi

a Big Ben a Westminster Bridge felől

egy férfi az ég felé lendít egy hintázó kislányt egy kertben, a háttérben egy versenykerékpár egy Trabant elejének támasztva

a lány elfedi a karjával a szemét, ahogy kilép egy ajtón, a feje felett egy nagy tábla nyúlik oldalra: IBOLYA PRESSZÓ... mögötte-alatta egy másik felirat: EÖTVÖS KLUB

egy kalapos lány egy asztalra, talán egy kocsmá, egy presszó asztalára könyökölve: igyekszik elfojtani a nevetését, a szája sarkában szívószál

ugyanaz az asztal, de a kalapos lányból csak egy keskeny szelet látszik: két fiú: két vigyorgó, valószínűleg részeg arc

az egyik iménti fiú bohóckodva-grimaszolva áll egy templom előtt: a templom mellett, az úttesten egy csuklós busz halad el, az utca túloldalán függőleges reklámfelirat-töredék: VILLAM...

a lány ugyanott, oldalra hajtott fejjel, összefűzött karral: galambok röppennek fel előtte: a háttérben most kivehető a teljes felirat: VILLAMOSSÁG

egy magas, testes és egy alacsony lány áll egy kövekkel körbekerített földdarabon, egy fa tövében, mögöttük egy Zsiguli meg egy Trabant...

Ábel Normanre pillantott; az arcából kifutott a vér. – Van egy cigarettád? – mondta elhaló hangon.

– Csak nincs valami baj?

Norman odasétált a néger lányhoz; ahogy lehajolt a körömlakkos üveg mellett heverő cigarettásdobozért, belecsókolta a nyakába, és a lány kuncogni kezdett.

Halász Tünde

MISSZIÓS LELETEK, 1994

Tavaly a granadai Ágoston-rendben a lelki gyakorlat idején szakadatlan lelki szárazság tikkasztott. San Juan de la Cruzba kapaszkodtam, egyetlen vigaszomba, aki nevet ad a mélakórnak, sőt igen üdvösnek tartja a lélek sivatagát. Napi tizenkét órát ajtatokodtam, követve a szemlélődő szerzetesek napi programját, persze én csak a rács előtt a hajóban lehettem, míg a profik a kóruson szent elszigeteltségben a vendégtől és a gyakorlatvezető paptól, akivel rendszerint együtt ebédeltem fönt a lokutóriumban a dupla rács előtt. Egyes kis középkori szerkezettel kiforgatták nekünk belülről az ab-